

NYHETER OM EU

NYHETSBREV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ OKTOBER 2005

EU-kritik mot svensk byggblockad

Den svenska hanteringen av konflikten mellan fackförbundet Byggnads och de lettiska byggnadsarbetarna i Vaxholm var ett brott mot EU:s fördrag. Det anser Charlie McCreevy, kommissionär med ansvar för den inre marknaden, som också säger sig vara beredd att argumentera emot Byggnads när frågan kommer upp i EU-domstolen.

"Det handlar om den fria rörligheten, och det finns även frågor kring utstationeringsdirektivet", sade McCreevy när han i förra veckan besökte Stockholm, rapporterar TT.

I samband med ett skolbygge i Vaxholm i vintras, kunde inte det lettiska byggföretaget Laval och Byggnads komma överens om ett kollektivavtal. De lettiska arbetarna hade lettiskt kollektivavtal, men Byggnads krävde ett svenskt avtal. Flera svenska fackförbund försatte arbetsplatsen i blockad, vilket medförde att företaget gick i konkurs. Det lettiska företaget stämde Byggnads för brott mot EU-rätten och i våras överlämnade Arbetsdomstolen ärendet till EU-domstolen.

Enligt EU-kommissionens mening får inte svenska fackföreningar som i Vaxholm kräva att lettiska arbetare ska få svenska arbetsvillkor.

McCreevys uttalande har väckt stark kritik. En tickande bomb, sade arbetslivsminister Hans Karlsson och varnade för ett mindre folkligt uppror.

LO-juristen Dan Holke tycker det är "oerhört förvånande" att EU-kommissionen har lagt sig i målet: "Frågan är om de ens har läst på. Målet handlar om fackliga stridsåtgärder. Utstationeringsdirektivet står det uttryckligen att det inte påverkar rätten att vidta fackliga stridsåtgärder."

Europafackets ordförande John Monks har i ett brev till EU-kommissionen tagit avstånd från kommissionären Charlie McCreevys uttalande om konflikten i Vaxholm.

I ett brev till EU-kommissionens ordförande José Manuel Barroso vill John Monks veta om kommissionären verkligen uttalat sig för hela kommissionen. Han påminner om att

rörligheten inte skulle ske på bekostnad av arbetarnas rättigheter och att om lönenivåer ska påverkas så är det uppåt och inte nedåt. Det är ett misstag att betrakta en tävling med låga löner som hälsosam konkurrens, skriver John Monks.

Konflikten mellan det lettiska företaget Laval un Partneri och de svenska facken har blivit en symbol för försvaret av den svenska arbetsmarknadsmodellen. Blockaden handlade om rätten till ett kollektivavtal och debatten om möjligheten att försvara den rätten på en gränslös och avreglerad europeisk arbetsmarknad.

Utan möjlighet att tillgripa stridsåtgärder mot företag som dumpar lönerna kommer den svenska arbetsmarknaden att ligga öppen för underbudskonkurrens. Systemet med frivilliga kollektivavtal skulle vara omöjligt att upprätthålla. Det skulle innebära enorma problem på den svenska arbetsmarknaden.

Det skulle dessutom vara mycket generande för de socialdemokratiska ledare som för drygt tio år sedan försökte övertyga sina väljare om ett medlemskap i EU, bland annat just med löftet att kollektivavtalssystemet inte skulle påverkas.

EU-kommissionen angriper spelmonopol

EU-kommissionen kommer att agera mot det svenska spelmonopolet. Enligt Charlie McCreevy, kommissionär med ansvar för den inre marknaden, planerar man att vidta åtgärder mot en rad EU-länder som uteslänger utländska spelbolag.

"Jag överväger en rad överträdelseåtgärder mot flera länder när det gäller spelområdet, och Sverige är ett av de länderna", sade Charlie McCreevy, kommissionär med ansvar för EU:s inre marknad, i Stockholm förra veckan.

McCreevy sade att han räknar med att inleda processerna, som i sitt första skede består av ett brev från kommissionen till den svenska regeringen, inom några månader. Man har också beställt en studie över spelmarknaden i unionen.

Enligt McCreevy finns det bara två alternativ för Sverige: antingen tillåter man utländska spelbolag eller också inför man totalt spelförbud. Det senare skulle innebära att Svenska Spel tvingas upphöra med sin verksamhet.

Uttalandet väcker nytt hopp för utländska spelbolag som brittiska Ladbrokes, vilka tidigare nekats tillstånd att verka på den svenska marknaden av reger-

ingen. En dom i Regeringsrätten i somras slog fast att det beslutet var helt riktigt, och varken stred mot EU-rätten eller den svenska lotterilagen.

Regeringsrätten ansåg att det inte fanns någon anledning att gå vidare till EU:s domstol för att få EU-lagstiftningen klargjord, eftersom EG-rätten enligt domstolen "ger medlemsstaterna stor frihet att själva bestämma när det gäller spelverksamhet om syftet är att skydda spelarna, förhindra brott och bevara ordningen i samhället".

Om kommissionen nu inleder överträdelseåtgärder mot Sverige kan den domen få sig en törn. Slutstation för sådana processer är nämligen just i EU:s domstol.

"Det är bra att regeringen och berörda spelbolag får klart för sig att de EG-rättsliga fördragsbrottsärendena pågår som tidigare, och inte påverkades av de svenska nationella domarna i frågan. Det ska bli mycket intressant att se hur det här fortsätter", säger advokat Stefan Widmark, juridiskt ombud för bland andra Ladbrokes.

Om inte Sverige hörsammar EU-kommissionens kritik kan frågan komma att hamna i EU-domstolen.

Lönedumpning i Tyskland

Nedläggning eller lägre lön? Det valet ställs allt fler löntagare inför när företag vill flytta till lågkostnadsländer. Nu senast handlar det om de anställda vid Electroluxfabriken i Nürnberg. Electroluxkoncernen vill flytta produktionen av tvättmaskiner, diskmaskiner och torktumlare till Polen, 1.750 anställda skulle då mista jobben. Det tyska metallfacket IG Metall har erbjudit Electroluxledningen sänkta löner och längre arbetstid för att rädda jobben vid den nedläggningshotade AEG-fabriken i Nürnberg. Fackbyråkraterna räknar med att detta sammantaget innebär besparingar för företaget på 140 miljoner kronor årligen.

"Bulgarien inte redo för EU"

Om Bulgarien verkligen vill komma med i EU 2007, är det hög tid att landet reformerar sitt genomruttna rättssystem och sätter stopp för korruptionen, anser EU:s utvidgningskommissionär Olli Rehn. Medan Rehn besökte Sofia röstade det bulgariska parlamentet med stor majoritet för en reform av domstolarnas arbetssätt, tänkt att försvåra verksamheten för den organiserade brottslighet som styr en stor del av landets ekonomi. Men Rehn sade till de bulgariska ledarna att det inte bara är att sätta reformer på pränt; man måste leva upp till dem också. Och brottslighet och korruption är fortfarande stora hinder i vägen för ett bulgariskt EU-medlemskap.

EU ber om medling i banankrig

EU begär hjälp från världshandelsorganisationen WTO för att slita en tvist om tullar och kvoter för bananer från Latinamerika. Exportörerna vill inte godta unionens senaste bud och EU fick underkänt av WTO för det förslag som EU hade lämnat dessförinnan. Banankriget har pågått länge. Redan för fem år sedan gick EU med på att ett system med enbart tullar, utan kvoter, skulle tillämpas från 2006.

Schröder uppmanar till EU-diskussion

Den nya EU-konstitutionen är "en bra kompromiss och detta omfattande projekt bör inte överges". Det sade Tysklands förbundskansler Gerhard Schröder i en tv-sändning från EU-parlamentet i slutet av september.

Schröder uppmanade alla medborgare i EU, de övriga medlemsländerna, parlamenten och det civila samhället att diskutera

Europas framtid. Han sade också att "ett utvidgat Europa behöver en konstitution". Vid samma framträdande uttalade sig den tyske förbundskanslern starkt för ett turkiskt EU-medlemskap.

"Ett modernt och ekonomiskt dynamiskt Turkiet, där islamisk tro och EU:s värderingar kan leva sida vid sida, innebär en enorm tillgång när det gäller vår gemensamma säkerhet och stabilitet", sade Schröder.

Färre lantbruk efter EU-inträdet

Vart fjärde svenskt lantbruk har lagts ned sedan inträdet i EU, det visar en statistikrapport från Jordbruksverket. Enligt rapporten är trenden densamma i övriga medlemsländer.

Rapporten visar att sedan 1994 har 27 procent av lantbruken med mer än två hektar åkermark lagts ned. Samtidigt har andelen sysselsatta i jordbruket minskat med 15 procent.

I rapporten "Svenskt jordbruk under 10 år i EU" konstateras också att mjölkproduktionen under perioden har varit i stort sett oförändrad. Däremot har antalet mjölkkor minskat med drygt 20 procent och antalet jordbruksföretag med mjölkkor med 51 procent.

I ett pressmeddelande skriver Jordbruksverket att utvecklingen i Sverige "inte i någon större utsträckning skiljer sig från utvecklingen i vår omvärld". Antalet jordbruksföretag, sysselsättningen i jordbruket och antalet mjölkkor har minskat starkt också i de övriga EU-länderna.

Kommissionen vill ha debatt i EU-länderna

Enligt en plan som kommissionären Margot Wallström nyligen presenterade vill EU-kommissionen se en omfattande debatt i medlemsländerna om Europas framtid.

Enligt EU-kommissionens plan – Plan D (som i Demokrati, Dialog och Debatt) – bör samtliga EU-länder utnyttja den av unionens stats- och regeringschefer utlysta "tankepausen" till att debattera unionens framtid. I synnerhet bör man, enligt Wallström, lyssna på medborgarnas åsikter.

EU-kommissionen ska – enligt planen – sätta fart på och strukturera debatten i medlemsländerna. Bland annat vill man att EU-kommissionärer i ökad utsträckning ska besöka medlemsländerna och dessutom inrätta ett system med "goodwill-ambassadörer".

De önskade nationella debatterna ska enligt kommissionen äga rum i april 2006. Därefter tänker man sig att en konferens

den 9 maj – Europadagen – ska sammanfatta resultaten av debatterna. En rapport ska sedan läggas fram för EU-toppmötet i juni 2006, då unionens stats- och regeringschefer ska diskutera hur man ska göra med den avvisade konstitutionen.

EU-parlamentet agerar i Vaxholmstvisten

EU-parlamentet vill att EU-kommissionen ska förklara sin inställning till den svenska arbetsrätten. Vid en omröstning den 12 oktober beslutade en majoritet av ledamöterna att kommissionens ordförande José Manuel Barroso och Charlie McCreevy, kommissionär med ansvar för den inre marknaden, ska redogöra för sin syn på frågan.

Orsaken är att McCreevy, under ett besök nyligen i Stockholm, deklarerade att den svenska regeringen och fackföreningsrörelsen agerade i strid mot den fria rörligheten när man krävde att ett lettiskt byggföretag skulle acceptera svenskt kollektivavtal. McCreevy har sedan dess sagt att hans uttalande inte innebär ett ifrågasättande av den svenska arbetsrätten.

Storbritannien kortar EU-toppmöte

Det brittiska EU-ordförandeskapet har beslutat att förkorta det informella toppmötet i slutet av oktober till bara en dag. Enligt en talesman för premiärminister Tony Blair, är skälet att man "vill ha en mer koncentrerad diskussion om Europas framtid".

Mötet, som hålls i London, var ursprungligen tänkt att äga rum den 27-28 oktober. Efter konsultationer med de övriga medlemsländerna har Blair nu beslutat att mötet ska begränsas till den 27 oktober och handla om hur EU "ska möta globaliseringens utmaningar".

Beskedet från det brittiska ordförandeskapet tyder på att det vid toppmötet inte kommer att bli några diskussioner om EU:s kommande långtidsbudget.

Växande euromotstånd i Litauen

Allt fler litauer är emot att byta ut landets valuta – lit – mot euron. Enligt nya opinionsmätningar är drygt 38 procent av de tillfrågade emot en övergång till euron, en ökning med drygt 11 procent sedan i april. Enligt den litauiska regeringen planer ska landet gå över till den överstatliga valutan den 1 januari 2007. För att en folkomröstning ska kunna hållas krävs att man under tre månader samlar in 300.000 namnunderskrifter.

**NYHETER OM EU UTGES MÅNATLIGEN AV FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU. ANSVARIG UTGIVARE: EVA-BRITT SVENSSON.
REDAKTÖR: GÖSTA TORSTENSSON. ADRESS: RONDÖVÄGEN 312, 142 41 SKOGÅS. TFN: 08-771 43 79. E-POST:
GOSTA.TORSTENSSON@COMHEM.SE. PRENUMERATION: ENSKILDA 60 KR/12 NR. ORGANISATIONER M.M. 120 KR/12 NR. DISTRIBUTION:
FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU, HEURLINS PLATS 11, 413 01 GÖTEBORG. TFN. 031-701 01 77. E-POST: FNEU@ALGOHOTELLET.SE.**